

3. Control of internal security services in Council of Europe member states: Recommendation 1402 (1999). - [E-resource]. - Access mode: <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta99/EREC1402.htm>
4. Complex review of the Security Service. - [Electronic resource]. - Access: http://www.ssu.gov.ua/sbu/control/uk/publish/printable_article%3Bjsessionid=24D0549411AD8C853C7559CEA0CB0BDA?art_id=57985
5. Representatives of EU will include the police, prosecutors and the SBU. - [Electronic resource]. - Access: <http://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3475053-predstavnyky-yes-uviidut-do-militsii-prokuratury-ta-sbu>
6. EU approved the concept of reform of the security sector of Ukraine. - [Electronic resource]. - Access: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2014/10/1/7026416/>

Рецензент: кандидат юридичних наук, доцент Сорока Л.В.

УДК: 347

Ярова Р.В.,

старший викладач кафедри
конституційного та адміністративного права,
заступник декана факультету економіки, менеджменту і права
Національного транспортного університету,

СУСПІЛЬНА ШКІДЛИВІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ ВОДІЇВ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Анотація. Стаття присвячена проблемам адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів – водіїв автотранспортних засобів, дослідженню суспільної шкідливості адміністративних проступків водіїв автотранспортних засобів.

Кількість дорожньо-транспортних пригод, які трапляються в Україні щороку зростає. У більшості випадків суб'єктами відповідальності за дані пригоди є водії автотранспортних засобів. Підставою адміністративної відповідальності водіїв є адміністративний проступок. Однією із ознак адміністративного проступку є суспільна шкідливість. Дослідження даної ознаки має важливе теоретичне і практичне значення.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративний проступок, суспільна небезпека, суспільна шкідливість, водіїв автотранспортного засобу.

Яровая Р.В.,

старший преподаватель кафедры
конституционного и административного права,
заместитель декана факультета экономики, менеджмента и права
Национального транспортного университета,

ОБЩЕСТВЕННАЯ ВРЕДНОСТЬ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРОСТУПКА ВОДИТЕЛЕЙ АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ

Аннотация. Статья посвящена проблемам административной ответственности специальных субъектов - водителей автотранспортных средств, исследованию общественной вредности административных проступков водителей автотранспортных средств.

Ключевые слова: административная ответственность, административный проступок, общественная опасность, общественная вредность, водитель автотранспортного средства.

Yarova R.V.,

Senior Lecturer of
Department of Constitutional and Administrative Law,
Deputy dean of «Economics, Management and Law» Faculty of
National Transport University

SOCIAL DANGEROUS OF ADMINISTRATIVE INFRACTIONS, COMMITTED BY MOTOR VEHICLE DRIVERS

Abstract. The article discusses the issue of administrative liability of special subjects –motor vehicle drivers, researches the social dangerous of administrative infractions, committed by motor vehicle drivers.

The number of traffic collisions is growing every year in Ukraine. Mostly subjects of liability for these collisions are motor vehicle drivers. Basement of the administrative liability of drivers is an administrative infraction. One of the features of the administrative infraction is a social dangerous. Researching of this feature is of the theoretic and practical importance.

Key words: administrative liability, administrative infraction, social dangerous, motor vehicle driver.

Актуальність проблематики. Щороку на автошляхах України кількість дорожньо-транспортних пригод постійно зростає. Важливе теоретичне і практичне значення має дослідження ознак адміністративних проступків спеціальних суб'єктів – водіїв автотранспортних засобів.

Ступінь наукової розробки проблеми. Питанню ознак адміністративного проступку в науковій літературі було приділено чимало уваги. Даною проблематикою займалися такі науковці як В.Авер'янов, А.Агапов, О.Андрійко, О.Бандурка, Д.Бахрах, В.Білоус, Ю.Битяк, І.Голосніченко, Є.Додін, Г.Забарний, Р.Каложний, С.Ківалов, Л.Коваль, Т.Коломєць, В.Колпаков, А.Комзюк, В.Копейчиков, О.Кузьменко, Є.Курінний, Н.Нижник, А.Лунєв, Н.Матюхіна, В.Опришко, О.Остапенко, С.Продайко, О.Рябченко, С.Стеценко, М.Тищенко, О.Фрицький, В.Шамрай, В.Шкарупа та інші. Ознаки адміністративного проступку в сфері дорожнього руху, взагалі, та водіїв автотранспорту мають свої особливості і в науковій літературі мало досліджені. Даними питаннями в тій чи іншій мірі займалися такі науковці як В.Авер'янов, О.Альохін, О.Андрійко, І.Голосніченко, Ю.Битяк, В.Безчастний Є.Додін, В.Жулев, А.Дюжаєв, Р.Каложний, М.Коваль, В.Квапис, В.Колпаков, В.Лук'янов, В.Новіков, А.Селіванов, О.Собакар, В.Шкарупа, Х.Ярмакі та інші.

Мета статті – дослідити таку ознаку адміністративного проступку як суспільна шкідливість.

Виклад матеріалу. На законодавчому рівні визначення адміністративного правопорушення (проступку) міститься в КУпАП. Ст. 9 КУпАП дає загальне поняття адміністративного правопорушення. В ній розкрито його матеріальний зміст, юридичну природу і соціальну сутність, а також визначені важливі ознаки [5, с.47]. Відповідно до ст. 9 КУпАП адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна чи необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність [1].

Таким чином, відповідно до законодавчо закріпленого поняття адміністративної відповідальності можна виділити такі ознаки адміністративного проступку:

1) Протиправна дія чи бездіяльність. Суть протиправності полягає в тому, що конкретне діяння визнається адміністративним правопорушенням (проступком), якщо воно передбачено як таке чинним адміністративним законодавством. Основою даної ознаки є те, що адміністративна відповідальність настає лише за дію чи бездіяльність, думки, бажання чи інші вияви психічної діяльності юридичного значення не мають.

2) Винне діяння. Адміністративна відповідальність настає лише за винну дію або бездіяльність. Вина – це психологічне ставлення особи до відповідного вчинку і його наслідків. Вона може бути у формі умислу або необережності.

3) Адміністративна караність, тобто це діяння за яке передбачено відповідальність. Караність означає, що за здійснення конкретного вчинку адміністративним законодавством передбачено відповідне покарання.

4) Об'єкт посягання, а саме громадський порядок, власність, права і свободи людини і громадянина, порядок управління. В межах даної ознаки можна виділити загальний об'єкт, родові об'єкти, що визначені окремими розділами Особливої частини КУпАП і безпосередні об'єкти адміністративного правопорушення, що є ознаками конкретних складів адміністративного правопорушення [5, с.47].

Законодавець не наводить такої ознаки адміністративного правопорушення як шкідливість або суспільна небезпека. Але беззаперечним є той факт, що будь-яке правопорушення, в тому числі і яке вчиняється водіями автотранспортних засобів заподіює шкоду. Традиційно дискусійним в науці адміністративного права є питання чи адміністративне правопорушення є шкідливим чи суспільно небезпечним.

В.Жулев до ознак адміністративного правопорушення (проступку) відносить суспільну небезпеку, адміністративну протиправність, адміністративну караність [3, с.15]. Він визначає, як і ряд інших науковців (Н.Малеїн, Є.Додін, Л.Коваль та інші), що особливою ознакою адміністративного правопорушення (проступку) у сфері дорожнього руху є саме суспільна небезпека. Суспільна небезпека, на його думку, це саме та ознака адміністративного проступку, яка визначає його негативну оцінку і викликає необхідність встановлення за нього конкретного адміністративного стягнення.

На думку багатьох науковців суспільна небезпека є найважливішою серед ознак правопорушення. За своєю природою діяння є антигромадським і завдає шкоди інтересам громадян, суспільства, держави [6, с.221].

Отже, чинний КУпАП суспільну небезпеку, як ознаку адміністративного правопорушення (проступку) не визначає. Треба зазначити, що в науці адміністративного права щодо суспільної шкідливості, або суспільної небезпеки як ознаки адміністративного правопорушення точиться давня дискусія. Така ознака як суспільна небезпека потребує дослідження особливо щодо адміністративної відповідальності водіїв автотранспортних засобів, так як, беззастережним є той факт, що порушення правил дорожнього руху у своїй сукупності є проблемою забезпечення громадської безпеки і встановленого порядку управління. Адже одне і те саме протиправне діяння вчинене водієм, залежно від наслідку, може розглядатися як злочин чи як адміністративний проступок.

Із приводу використання термінології, яка вживається при характеристиці цієї ознаки адміністративного проступку, існує декілька наукових підходів.

Одні науковці (І.Голосніченко, Н.Дурманов, Б.Здравомислов, А.Клюшніченко, І.Коліушко, Г.Петров, І. Самошенко, М.Строгович, О.Якуба) є прихильниками тієї точки зору, що суспільно небезпечними діяннями є виключно злочини. Свою позицію вони ґрунтують тим, що на законодавчому рівні злочин визначено як суспільно небезпечне діяння, а адміністративне правопорушення (проступок) лише як шкідливе діяння. Тобто вони фактично виділяють суспільну небезпеку одним із основних елементів, які розрізняють злочин і адміністративне правопорушення (проступок).

Інші науковці є прихильниками тієї точки зору, що адміністративне правопорушення (проступок) є суспільно небезпечним діянням (Д.Бахрах, З.Гладун, Є.Додін, В.Жулев, Л.Коваль, В.Колпаков, Н.Малеїн, М. Шаргородський, О.Шипов, О.Якуба та інші). Вони відзначають, що суспільна безпека це та ознака, яка притаманна всім без винятку правопорушенням і злочинам і цивільним проступкам, і дисциплінарним проступкам, і адміністративним проступкам. Єдиною відмінністю між ними це є ступінь суспільної безпеки. Тобто будь-яке правопорушення, в тому числі і адміністративне в тій чи іншій мірі є суспільно небезпечним, являє собою певну небезпеку і заподіює шкоду. Держава в особі своїх органів управління та посадових осіб визначає, яке діяння є суспільно небезпечним і встановлює за його здійснення той чи інший вид юридичної відповідальності.

На думку В.Жулева [3, с.16] суспільна безпека притаманна і адміністративним правопорушенням, які вчиняються учасниками дорожнього руху, в тому числі водіями. Дійсно, правопорушення на автомобільному транспорті ставлять під загрозу життя і здоров'я людей, заподіюють суттєвої матеріальної шкоди. В результаті вчинення адміністративних правопорушень на автомобільному транспорті суттєво пошкоджуються транспортні засоби, дорожні шляхи, відбуваються затримки руху транспортних засобів на вулицях і автошляхах, виникають затори, що негативно впливає на ритм життя людини.

Однак, на нашу думку, не можна визначати суспільну небезпеку обов'язковою ознакою адміністративної відповідальності водіїв автотранспортних засобів. Адміністративна відповідальність застосовується до водіїв автотранспортних засобів за правопорушення, яке за своєю суттю не є суспільно небезпечним, а суспільно шкідливим. Дана позиція підтримується на законодавчому рівні, адже Кримінальний кодекс України дає чітке визначення, що злочином є суспільно небезпечне діяння, а відповідно до КУпАП адміністративне правопорушення (проступок) це протиправне, винне діяння. Крім того при встановленні форми вини в статтях 10,11 КУпАП йдеться не про суспільну небезпечність протиправного, винного (умисного чи необережного) діяння, а про його шкідливі наслідки, ч.2 ст. 19 КУпАП передбачено, що перевищенням меж необхідної оборони визначається явна невідповідність захисту характерові і суспільній шкідливості посягання [1]. В ч. 2 ст. 11 КК України зазначено, що не є злочином дія або бездіяльність, яка хоча формально і містить ознаки будь-якого діяння, передбаченого цим Кодексом, але через малозначність не становить суспільної небезпеки, тобто не заподіяла і не могла заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі [2]. Отже, закон не передбачає того чи іншого ступеня суспільної небезпеки, а прямо вказує на її відсутність у тому випадку, коли діяння не є злочином.

Сверджувати, що адміністративному правопорушенню притаманна менша ступінь суспільної небезпеки, ніж малозначному діянню – є алогічним. Вживання терміна «суспільна небезпечність» для характеристики всіх видів правопорушень веде до того, що зникає відмінність злочинів від інших правопорушень [4, с.92].

І.Голосніченко вважає поняття суспільної небезпеки адміністративних проступків як таке, що завдає шкоди суспільним відносинам, оскільки у лінгвістичному значенні небезпечний – це шкідливий, здатний викликати, завдати шкоду [7, с.667].

Отже, адміністративний проступок, вчинений водіями автотранспортних засобів в кожному конкретному випадку, або у своїй сукупності є суспільно шкідливим діянням.

«Нешкідливих» проступків не буває. Будь-яке порушення за своєю суттю це саме порушення, а не дотримання встановлених правил, а отже воно не може приносити будь-якої користі. Порушення правил дорожнього руху водіями автотранспорту досить поширене явище з яким важко боротися. Суспільна шкідливість адміністративних проступків, які вчиняються водіями автотранспортних засобів має об'єктивний характер, який обумовлюється не лише одним, конкретним порушенням правил дорожнього руху, а всією сукупністю порушень в зазначеній сфері.

Суспільна шкідливість порушень правил дорожнього руху водіями автотранспортних засобів зумовлюється і тим, що це досить часто є причиною виникнення серйозних дорожньо-транспортних пригод, які тягнуть за собою людські жертви і, відповідно, кримінальну відповідальність водіїв.

На суспільну шкідливість адміністративних проступків, які вчиняються водіями автотранспортних засобів впливає також і повторюваність однорідних проступків, форма вини правопорушника та інші обставини.

Отже, однією із ознак адміністративного проступку взагалі, і який вчиняється водієм автотранспортних засобів є його суспільна шкідливість.

Суспільна шкідливість дії чи бездіяльності означає, що вона заподіює або створює загрозу заподіяння шкоди об'єктам адміністративно-правової охорони.

Висновок: по-перше, така ознака як суспільна небезпека характерна лише для злочину, інші правопорушення, в тому числі і адміністративний проступок такої ознаки позбавленні; по-друге – адміністративні проступки не є суспільно небезпечними діяннями, це суспільно шкідливі діяння; по-третє – суспільна небезпека є ознакою, яка відрізняє злочини від адміністративних проступків. Ця особливість є найбільш актуальною саме щодо правопорушень, які вчиняються водіями автотранспортних засобів. Дійсно, одне і те саме діяння водія автотранспортних засобів, залежно від його наслідків може бути суспільно шкідливим – адміністративний проступок за вчинення якого настає адміністративна відповідальність, або суспільно небезпечним – злочин за вчинення якого настає кримінальна відповідальність. Злочини мають високий ступінь суспільної небезпеки. Адміністративні проступки є суспільно шкідливими. Суспільна шкідливість адміністративних проступків не досягає того рівня з якого починається застосування заходів кримінальної відповідальності.

Враховуючи те, що суспільна шкідливість є важливою ознакою адміністративного проступку, яка фактично відрізняє його від злочину, важливо закріпити її законодавчо. Зокрема ч. 1 ст. 9 КУпАП доцільно викласти у такій редакції «Адміністративний проступок – це суспільно шкідливе, протиправне, винне (умисне чи необережне) діяння (дія чи бездіяльність), яке посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яке законом передбачено адміністративну відповідальність».

Список використаних джерел

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon.rada.gov.ua/>.

3. Жулев В.И., Митин В.П. Административная ответственность за нарушения правил дорожного движения. – М.: Транспорт, 1979. – 112с.
4. Ківалов С.В., Біла Л.Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник. – Одеса: Юридична література, 2002. – 320с.
5. Колпаков В. Шкідливість і суспільна небезпека адміністративного делікту: розмежування за філософським виміром // Юридична Україна. – 2004. – № 10. – С.19-28.
6. Копейчиков В.В. Загальна теорія держави і права. – К.: Юрінком Інтер, 1997 – 320 с.
7. Студеникина М.С. Что такое административная ответственность? – М.: Сов. Россия, 1990. – 128с.

References

1. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennya vid 7 hrudnya 1984r. // [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Kryminal'nyy kodeks Ukrainy vid 5 kvitnya 2001 r. // [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
3. Zhulev V.Y., Mytyn V.P. Admynstratyvnaya otvet'stvennost' za narusheniya pravyl dorodnoho dvyzheniya. – М.: Transport, 1979. – 112s.
4. Kivalov S.V., Bila L.R. Administratyvne pravo Ukrainy: Navchal'no-metodychnyy posibnyk. – Odesa: Yurydychna literatura, 2002. – 320s.
5. Kolpakov V. Shkidlyvist' i suspil'na nebezpeka administratyvnogo deliktu: rozmezhuвання za filosof's'kym vymyrom // Yurydychna Ukrainy. – 2004. – # 10. – S.19-28.
6. Kopeychukov V.V. Zahal'na teoriya derzhavy i prava. – К.: Yurinkom Inter, 1997 – 320 s.
7. Studenykina M.S. Chto takoe admynstratyvnaya otvet'stvennost'? – М.: Sov. Rossyya, 1990. – 128s.

Рецензент: д.ю.н., професор Козловський А.А.,

УДК: 347.21

Ярошенко В.І.,

здобувач кафедри адміністративного права

Інституту права імені князя Володимира Великого МАУП

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ МОДЕЛЕЙ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ В КРАЇНАХ

КОНТИНЕНТАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

У статті, на основі аналізу сучасної практики реалізації процесуальних норм, які регулюють касаційне провадження в адміністративному судочинстві зарубіжних країн, досліджено моделі інших держав у світлі європейських стандартів щодо засобів правового захисту при здійсненні правосуддя адміністративними судами України.

Ключові слова: адміністративний процес, інститут касації, стадія адміністративного провадження, вищі судові органи, три ланкова судова система.

Ярошенко В.И.,

соискатель кафедры административного права

Института права имени князя Владимира Великого МАУП

АНАЛИЗ СУЩЕСТВУЮЩЕЙ МОДЕЛИ

КАССАЦИОННОГО ПЕРЕСМОТРА СУДЕБНЫХ РЕШЕНИЙ В СТРАНАХ КОНТИНЕНТАЛЬНОЙ ПРАВОВОЙ СИСТЕМЫ

В статье, на основе анализа современной практики реализации процессуальных норм, которые регулируют кассационное производство в административном судопроизводстве зарубежных стран, исследованы модели других государств в свете европейских стандартов относительно методов правовой защиты при осуществлении правосудия административными судами Украины.

Ключевые слова: административный процесс, институт кассации, стадия административного производства, высшие судебные органы, трехступенчатая судебная система.

Yaroshenko V.I.,